KEMIJOKI

LAUSUNTO

24.1.2023

Eduskunnan talousvaliokunta

HE 320/2022 vp - Hallituksen esitys eduskunnalle sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisia voittoveroja koskevaksi lainsäädännöksi

Diaarinumero VN/32728/2022

Taustaa

Hallituksen esityksessä eduskunnalle HE 320/2022 vp (jäljempänä lakiesitys) ehdotetaan säädettäväksi sähkömarkkinoiden ja fossiilisten polttoaineiden väliaikaista voittoveroa koskeva laki. Lakiesityksen taustalla on korkeisiin energiahintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä annettu Euroopan neuvoston asetus (EU) 2022/1854 (jäljempänä tuottokattoasetus) samoin kuin hallituksen syksyn 2022 talousarvioneuvotteluissa tekemät linjaukset.

Lakiesityksessä säädettäisiin uudesta, sähköalan yritysten verovuoden 2023 voittoihin kohdistuvasta 30 prosentin suuruisesta väliaikaisesta verosta. Veroa sovellettaisiin voitoista maksettavan tuloveron lisäksi. Veron kohteena olisi sähköalan yritysten sähköliiketoiminnan tulos, joka ylittää kymmenen prosentin suuruisen tuoton laskettuna sähköliiketoiminnan sitoutuneen oman pääoman määrälle. Sähköliiketoiminnan tuloksella tarkoitettaisiin sähköliiketoiminnan verovuodelle jaksotettujen veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen sekä muiden vähennyskelpoisten erien erotusta.

Kemijoki Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

Lausunto

Lakiesityksen kohdassa 1.1 on todettu, että esitys liittyy tuottokattoasetuksen lisäksi hallituksen syksyn 2022 talousarvioneuvotteluissa sopimaan kokonaisuuteen, jonka kirjausten mukaan vero tulee määritellä siten, että puhtaan energian investointiedellytykset turvataan eikä sitä kohdisteta niin sanottuihin Mankala-periaatteella toimiviin yhtiöihin.

Kemijoki Oy pitää tärkeänä, että Kemijoki Oy ja muut vastaavalla Mankala-periaatteella toimivat yhtiöt ovat veron soveltamisalan ulkopuolella. Ymmärryksemme mukaan lakiesityksessä ehdotettu vero ei kohdistuisi Kemijoki Oy:n kaltaisiin Mankala-periaatteilla toimiviin yhtiöihin, koska Mankala-yhtiöiden sähköliiketoiminnan tulos jää lähtökohtaisesti pienemmäksi kuin ehdotettu kymmenen prosentin suuruinen tuotto sähköliiketoimintaan sitoutuneen oman pääoman määrälle. Lakiehdotuksessa ei kuitenkaan selvästi todeta, että Mankala-yhtiöt ovat lain soveltamisalan ulkopuolella. Mankala-yhtiöiden asema ehdotetun veron kannalta tulisi tuoda selkeämmin esiin ehdotetun lain perusteluissa.

Suomen sähköjärjestelmä tarvitsee tulevina vuosina merkittävän määrän uutta tuotantokapasiteettia. Erityisesti vakaa, luotettava, säästä riippumaton ja säätövoiman tuotantoon kykenevää tuotanto on tärkeää, jotta sähkön tuotanto ja kysyntä, ja siten hintataso, saadaan tasapainoon.

Kemijoki Oy katsoo, että lakiesityksen perustelujen mukaisesti puhtaan energian, kuten vesivoiman, investointiedellytykset tulee turvata. Lakiehdotus

nostaisi ehdotetun veron kohteena olevien yhtiöiden nimellisverokannan 50 prosenttiin siltä osin kuin sähköliiketoiminnan voitto on suurempi kuin kymmenen prosenttia laskettuna sitoutuneen oman pääoman määrälle. Lisäksi verorasitus kohdistuisi yhtiöihin osittain sattumanvaraisesti riippuen niiden yhtiörakenteesta ja vieraan ja oman pääoman suhteesta.

Hallituksen esityksen luonnokseen verrattuna ehdotetun veron ankaruutta on hieman kevennetty. Muutoksien jälkeenkin, ehdotettu vero on edelleen hyvin ankara verrattuna esimerkiksi Ruotsiin, jossa samaa tuottokattoasetusta ollaan toteuttamassa merkittävästi lievemmin verotuksellisin muutoksin.

Lakiesityksessä ehdotettu veromalli kohdistuu vesivoiman tuottoihin erityisen ankarasti, kun ottaa huomioon tuottokattoasetuksen sääntelyn, jossa tekoallasta hyödyntävä vesivoima on jätetty tuottokaton soveltamisalan ulkopuolelle. Hallituksen esityksessä vesivoimaa koskevat verotukselliset edellytykset on siis määritelty huomattavasti ankarammiksi kuin EU:n sääntely edellyttäisi.

Esitetty vero on tavoitteiltaan ymmärrettävä ja hyväksyttävä, mutta on olemassa riski siitä, että edellä mainittujen seikkojen vuoksi se voi vaikuttaa heikentävästi toimialan näkymiin ja investointikykyyn. Ennakoitava ja vakaa toimintaympäristö on tärkeää investointien kannalta. Esitetyn veron kertaluontoisuus on edellytys energiamarkkinoiden ennakoitavuudelle ja vakaudelle. Kertaluontoisuutta tulisikin entisestään korostaa lakiesityksessä.

KEMIJOKI OY

Tuomas Timonen
toimitusjohtaja